

תאגידיים ואיגודיים

"המוציא מחברו עליו הראיה" - נטל הראיה בתביעות בגין נזקי מלחמה

מאת: צחי אבוהב-שביט

הודעה זו דחה מנהל קרן הפיצויים את התביעה ודרש השבה של המקדמה. החברה הגישה ערר ובד בבד נערך לה שימוע שלא גרם לשינוי החלטת המנהל.

הדיון בוועדת הערר התמקד בהסכמת הצדדים בשאלה אם הנזק הוא תוצאה של פעולת איבה. הוועדה הסתמכה על רע"א 6904/07 ס.ת.ו בקעות בע"מ נ' מנהל מס רכוש וקרן פיצויים, שבו לובנו הכללים להרמת נטלי ראיה על פי מאזן ההסתברויות המקובל בהליכים אזרחיים, וקבעה כי נטל הראיה מונח על כתפי החברה וכי במקרה זה החברה לא הרימה את הנטל על אף הקושי הטמון בכך.

הוועדה אף הוסיפה כי אין באישור המשטרה כדי לפטור את הניזוק מנטל הבאת ראיות לכך שהנזק נגרם כתוצאה מפעולת איבה. עוד נקבע כי החוק מאפשר למנהל לשנות את החלטתו אם מצא בה טעות גם אחרי ששולם הפיצוי, או במקרה זה - המקדמה, ולכן הערר נדחה.

בדיון שנערך בבית המשפט העליון בעקבות בקשת רשות ערעור (רע"א 1942/12) נקבע כלהלן:

במהלך חודש מאי 2006 פרצה שריפה במבנה מפעלה של חברת רהיטי עמק איילון אשר היה בתהליכי בנייה. בתוך המבנה הלא גמור אוחסנו מכוונות ומלאי חומרי גלם שהוערכו במיליוני ש"ח.

בעלי החברה פנו למשטרת ישראל שניפקה להם אישור הקובע "חשד סביר" לנזק כתוצאה מפעולות איבה. עם אישור זה הגישה החברה תביעה למנהל מס רכוש וקרן פיצויים לקבלת פיצוי מכוח חוק מס רכוש וקרן פיצויים, התשכ"א-1961 (להלן: "החוק"). עם קבלת התביעה הועברה לחברה מקדמה בסך מיליון ש"ח, בצירוף מכתב שבו הודגש כי תביעתה נמצאת בשלבי בדיקה מקיפה אשר בסיומה יועברו הסכומים שייקבעו.

במהלך התקופה האמורה פנה מנהל קרן הפיצויים למשטרת ישראל כדי שתנמק את המסקנה באישור שניתן. בעקבות פנייה זו הודיעה משטרת ישראל כי נפלה טעות בשיקול הדעת ו'אין בידי משטרת ישראל ממצאים המצביעים על כך שהנזק נגרם כתוצאה מפעולת איבה ולפיכך אין תוקף לסעיף סיכום הממצאים באישור שניתן בעבר". בעקבות

המחוזי על בחירת החברה שלא להציב שומרים או מצלמות בשטח המפעל, ומוסיף כי מדובר במחדל שעלול לשלול פיצוי בגין "רשלנות בשמירת נכסים", כאמור בתקנה 7 תקנות מס רכוש וקרן פיצויים, התשכ"ז-1967.

הבקשה נדחתה והחברה אף חויבה בהוצאות.

הנה כי כן, מהליך ארוך ומנומק זה אנו למדים הנחיות "עשה" ו"אל תעשה" בכל פנייה לקבלת פיצוי על פי החוק, וכפי שציינו בכותרת - "המוציא מחברו עליו הראיה".

1. רשות ערעור "בגלגול שלישי" תינתן אך ורק כאשר מתעוררת שאלה עם חשיבות כללית או ציבורית החורגת מעניינם הפרטני של בעלי הדין, כאשר נדרשת התערבותו של בית המשפט לשם מניעת עיוות דין (ראו הלכת **חניון חיפה**, ר"ע 103/82).

2. הערעור מוגבל לדיון בבעיה משפטית בלבד ולא בדרך שבה דנה הוועדה או בית משפט קמא בעניין.

3. בסיפה של ההחלטה מצטרף בית המשפט העליון לתמיהת ועדת הערר ובית המשפט